KABA PHI TIP

Sweetymon Rynjah

1990

JINGPYNBEIT

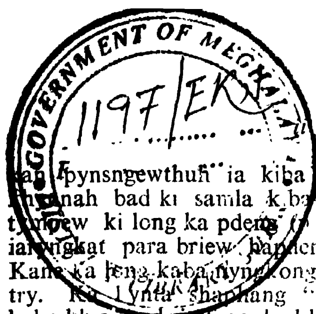
Page 3	Dkhot	19	'tap'	ha ka jaka	'dap'
Page 3	,,	23	'Jingsngew'	"	'Jingsniew
Page 8	,,	25	'kiwei'	,,	'bsak iwei'
Page 15	,,	12	'phong'	,,	'phon'
Page 17	,,	21	'sngar'	,,	'sngur'
Page 20	,,	10	'Lah'	,,	'La'
Page 23	,,	29	'Shang'	,,	'Shong'
Page 27	,,	25	'Wan jngoh'	,,	'Sngew lyngngoh'
Page 27	,,	26	'la noh'	,,	'ba noh'
Page 27	,,	29	'Shah'	,,	'Shuh'
Page 32	,,	5	'Iapan'	,,	'Sapan'
Page 37	,,	36	'ngim'	,,	'ngin'
Page 38	,,	42	'bad'	,,	'ba'

Katto katne shaphang kane ka kot

Haba nga pule ia kane ka kot ka shoh ha nga ba I Kong S. Rynjah I thoh ia ka ba ngi ki nongpule ngin pule biang ia ka nongrim jong ngi kaba ngi la tip lypa hynrei kaba ngi la khein sting hapdeng ki jingtiei-kiba na shabar (external influences) bad kiba la tyllep ia ngi. Bun ruh k ba la .ehnoh ia la ka nongrim Khasi bad iakh' w ha ka nongrim ia pan kaba na nongwei Ka kyrteng ka kot hi ka long "KABA PH .F". I thoh ia kane ka kot poetry ha ka ru! kaba jem shibun na ka bynta ki nongpu Ka mynsiem (spirit) jong ka jingthoh hi ba kawei ka long thik kum kaba ngi shem ha kot "Sngi Barim U Hynniew Trep" I Parad Soso Tham bad ka kot "Na Pnch U Lum Shillong" jong I Bah Hamarbabiang Mylliemngap. Ka jingiaphe ka l ng ba kane ka kot I kong S. Rynjah ka kham jem ia ngi ki nongpule bad ha nga hi ka paw ba I kwah ba ngin sngewthuh tang shisien pule bad ba kan trei ha ki jingmut jong ngi.

Ha ka bynta kaba nyngkong jong ka kot I ai ia ka dur jong ki iing Khasi bad ba hangta ha dpei laidong ka mih ka jingsan jingrangbah jong k' khun ki kti ha ka jingtipl iew tipblei. Ha ki p mynta ngim da shem shuh ia ka dpei lai- d khamtam ha Sor bad ka jingim-iing (home l ka la pher shibun. Ka jingsneng jingkraw lyngwiar-dpei kam don shuh

Kawei kaba sngewtynnad ha kane ka kot ka long ka pharshi jong ka jingiasong-kwai. Kane

kan pynsngewthuh ia kiba bun khamtam ia ki jingmnah bad ki samla kiba dangkhie ba u kwai tympew ki long ka pdeng (medium) jong ka jing-iasngkat para briew hapdeng jong ngi ki Khasi. Kane ka long kaba nyngkong ban paw ha ka poetry. Ka bynta shaphang "Ka Blei-Ing" ka long kaba khia bad jylliew bad ka jingringdur ka pynpyrkhat shibun ia ka rukom thoh ; bad kan iai pynpyrkhat. Hapdeng ki jingsngewthuh bakla ne ba la pyntakla ia ka jingthipblei jong ngi, I Kong Sweetymon Rynjah I pyni ia ka monotheism (jingmane tang ia Uwei U Blei) jong ngi. Ha ka bynta "Ka pyrkhat Blei U Khasi" I nongthoh i kren bad pyni ba bun kim iatip namar ba kim ialeit jylliew sha ka · Khlem Da Suh Khlieh Sha Tynrai thymmei". Ka don ka Satire (kren siat mationg) ha kane ka bynta bad ka don ruh ka jingpyni ia ka jingjylliew jong ka pyrkhat U Khasi. Ka Satire hangne ka thew ia kito kiba kren ia ka pyrkhat Blei U Khasi tang na sla. Ka bynta kaba dei shaphang u "Khaw-yiang" ruh ka long ka satire hi ; bad ka long ka personification (kaba pynlong kum u briew) ia u Khaw-yiang bad ia ka bor jong u halor jong ngi.

Ka bynta kaba khadduh "Ki khun Shynrang khynthei Ha Ka Rympei Khasi" ngan shu shim beit tang ia ka bynta kaba khlain bor eh kaba i la buh ha kine ki ktien :-

"Dustur b'la sain ka dei nyngkong
Ban pynshong blei ia la ka tyngkong".

Ai ba kane ka kot kan pynlong ia ngi ba ngin pyrkhat lii bad ba ngin ioh jingshai ia ka longbriew manbriew, longkni longkpa ha kane ka por kaba i ong ba ka synshar mynder ia ka ri jong ngi ka pynbaji ia ka jingsngew Khasi - hynrei u kni u dei u nongshan - u dieng pyngkiang.

Sngewburoin shibun ia I Kong Sweetymon Rynjah ba I la sei ia kane ka Poetry kaba khraw. Ha ngi ki Khasi dei ka Poetry kaba long khlain bor eh ban pynpaw ia la ka Nongrim. I Kong Sweetymon i long na ka jaid Bakhraw ha ka Hima shyllong hyndai- Hima Khyrim mynta. Ka jaid Rynjah ka long kaba don ka bynta kaba khraw ha ki Khadar Sla jong ka Niam. U Narani Shyllong u shong ha ka jaka kaba saw shaphang sepngi na u Sohblei. U long u Phan jong ka jaid Rynjah. I long ruh wei na ki longkmie kiba rangbah ha ka Seng Khasi. I long iba tip shibun ia ka Thymn ei bad ka Nongrim jong ngi ki Khasi. Mynta i la sei ia ka jingtip (authority) jong i ha kane ka kot kaba i la ai kyrteng (lehse ban siat jingmut mationg) "KABA PHI TIP".

Ngi khmih lynti ba kane ka kot kan phriang sawdong ha ki nongpule ka Ri. Da ka jingkhublei kaba dap shoin bad da ka jingsngewrit de nga pynkut ia ka jingkynthoh jong nga ia kane ka kot.

Khublei.

E.M. Reade Syiem,
Retd. Head of The Khasi Department,
St. Edmund's College,
Shillong.

Dated, Smit.
10 Tarik u Nailar 1990.

SHI KYNTIEN NA I NONGTHOH

'KABA PHI TIP' ka long i kct poitri i baar iba nga la sngewdei ban buh ha khmat jong phi ki nongpule hadien jong 'Ki Syrwet Umjer'.

Ine i kot poitri Khasi iba nga la thoh da ka jingpyrkhat bakhia, ioh ba ia kiei kiei kiba ngi la ju tip myn huwa kum ka jait bynriew Khara kan duh kan jiah noh ha ka jingkylla ka por bad rukom im kaba mynta. Ka jait bynriew hi ka bym don la ka mynnor, ka lawei jong ka ka long kaba dum bad sah biej t. Kumta nga buh ha khmat jong phi katba shong ka bor ka sap jong nga ia kaei ka-ei ka jingsngewthuh kaba ha nga ne, nga sngew ba ka long kaba paka bad ban iai sah nylla shi junom.

Ha kane ka thup poitri 'Kaba Phi Tip' ki don baroh hynriew tylli ki poem, kiba ia dei bad kiei kiei kiba ki Khasi ki ju tip, ju kren, ju leh bad ju sneng ju kraw. Ka jingiaburom para briew, ka jing-ieit bad burom iala ka Kmie bad kaei ka maia ba ha lyndet jong ka kyrdan jong ka. Kumno ban pyn-shong hok shong blei ia la ka ing ka sem bad kiei ki ktien sneng ia la ki khun kynthei shynrang hala ka rympei iing Khasi. Kumno ban plie ia ka jing-mut jingpyrkhat ha ka rukom im tip briew tip blei kaba ki Khasi hi ki sain dur ha ki long rynieng shynrang kynthei, na la ka rympei i ng kaba ki shong ki sah. Kumjuh ruhia ka pharshi jong ka thawjot ha ka dur jong u 'Khawyrang' kaba la ktah ia ki iing ki sem jong ka jaitbynriew hi baroh kawei.

Ia ine i poitri nga la sngewdei ban ai nam bad

buh burom ia ka kyrteng i Pa baieit eh jong nga I BRENCHAND NONGBRI (Bam kwai ha iing U Blei) iba la khlad noh ha ka 20 tarik Lber 1980, hadien ba ila ri la sumar hi kum uta u Pablei ia ka jingsah khunswet jong ngi baroh lai ngut shi para.

Nga dap ruh da ka jingsngewnguh para briew ia kine ki ba jer kyrteng harum, kiba la iarap ia nga ha kane ka jingpyrshang jong nga, ryngkat bad ka jingduwai ba u Blei un kyrkhu kyrdoh ia ki ha ka koit ka khiah bad jingtrei jingktah jong ki.

KUMTA KHUBLEI KHU'HOK

1. Rangbah Sondar S. Majaw
2. Rangbah E M. Reade Syiem
3. Rangbah L. Gilbert Shullai
4. Rangbah F. Kharmihpen
5. Kong S. M. Lanong
6. Kong G. Swer

Mawkhar, Shillong, Mrs. Sweetymon Rynjah
Dated 11th Sept. 1990

'KABA PHI TIP'

Ki Poim

RYMPEI ING KHASI HYNDAI

1. Mynba ka ri ka dang sotti
Synlar jingim, shi sur lynti.
Ha trep, tynriew khasi jong ngi ;
Shuwa ka rongphong u mynder ri.

2. Ia ka ban tip pyndem la mon
Kumba hyndai ki la ju don
Khlem ka mynnor, ka bym lah long
Mynta. jongphi ban shu rah thong.

3. Lawei, nymwei ba phin kynrong,
Dei na la rympei. i mei la jong.
Ba jait bynriew kam sah kynthong
Ha ki nongrim b'la seng U Ni U kong.

4. Ka jait bynriew bym tip mynnor
Ban lah kyntiew dei jingpeit ngor
Ia ka mynta, ba kan lyngkor
Lawei, lashai ban pynkiewdor.

5. Ka sain pyrkhat jong ki longshuwa
Jingshai kynsai ka shat thaba
Dei ha jong phi bad ki jong nga
Ki tyndong shkor ban pynsawa.

6. Na ka lyngwiar u tnum. tyndai
Na mynbarim. por ka hyndai
Rympei ka ing bad i pongshai
Mawdong longbriew b'la thir janai.

7. Ka suit kynmaw da ai kan phai
La ka mut peit wat ym tyngkai,
Wat la kum mynta. jingbit kam ai
Nangne la wet pyrkhat kynsai.

8. Dpei. laidong kumba ju don
Tyngyier tyngkhien, ka sdien hajrong
Sawdong dpei jaka ban shong
Bad iathuh tang khana parom.

9. 'Dong durra dih, tikia, shilim,
Ba nam rangbah khasi ki shim.
Ka 'tangduma, ka nap, tyndong sliewding.
Ba iadei dur por mynbarim.

10. Ban thad diengiap tyngyier ka sdien,
Jaka tyngkai, shyllah, u theng
'Rin et riphin ki ioh ka khien ;
Tham shang tham kriah ba la pynmihen.

11. Ki ruh tongsher, kumjuh paron
Ki shang, ki prah, ki pdung kynton,
Da tdem baiong ba la suit rong
Ka tongdohkha, dohthli bad ki shymprong

12. Na pneh mariang ka Ri la jong
Sngewbha, byrngia ka thew sawdong
'Kai lum 'kai wah kumba ju don
Ban brai kumwei, te ym ju phon.

13. Shangkwai u shim ka dak ka shin,
Ka burom briew ia ai, ia shim
Kumba la buh u mynbarim
Ia song, ia biah pathi ka im.

14. Na ka ia song ia biah pathi,
Ban burom briew la ruid jylli
Pharshi khana longshuwa jong ngi
Ia pdok, saipan kam pynkhyrwi.

15. Burom ka peh kim leh ba heh
Shi kyntien kwai la rit ne heh
Ka biang ban siew, i phngit jingleh
Ka jingsngewbriew ba la pynneh.

16. Ba rung ba mih ha ing ha sem
Lynti. syngkien. ba iaid baieng.
Yni don kumwei lait ka ia song,
Samla samhoi pashat 'wai-dong.

17. Kyrpong ka ing, lyndet ka long,
Na la ka ing kaba ki shong
Katba mynshem sha khmat tyngkong,
Na ar krung ing sha kiar ki don.

18. Kyrpong ka ing, jaka kyndong
Ba leit sop sder ne tap na jrong.
Khiew theh um-thet. um sait u shong.
Shuwa ba shyngngoid ia ki un on.

19. Lyngwiar ka ing ka da shympiar
Shyngkub ka dei jaka buh tiar,
Ha arliang krung ka dap shlei miar
Ki khoh, ki star, polo dap syiar.

20. Ki thlong, synrei. 'nupbah kiwei
Ha krung shyngkup ki long kawei.
Ba slap. ka sngi kim ioh pyndei
Da sop tynriew b'la mang la tei.

21. Na ka shyngkup kiew ha tyngkong
Lynti ban kiew long kham kynrong
Kamra ba kdain. nengpei ka long
I'u sup u thiar b'la buh pynshong.

22. Sohriew. 'hadem balieh ba stem,
Jaka tyngkai sad ing ki shem,
Kyndong nengpei. ban thiah ban dem
Bad ki ym don palong ne tusok jem.

23. Ka 'per sara longbriew pyrthei
Dei kein lyngwiar ka ing i mei
Wat la sop pring ne tdem salei?
Ia ka long briew, jingsniew la tei.

24. Ki Symboh ksiar na la thymmei
Khlem khih pynshad da bor kumwei
Ba la mih phang. na la rympei
Ka spah mynsiem ki pynkyrsei.

25. Rympei ka ing ka dei ka shlem
Ban sain ban tiah longbriew baskhem,
Ka 'per sara jingieit ba tlem
Shuwa ba kin shong sharum shaneng.

26. Jinglong mynsiem ban da kyrshem
Kumba tyllaw ia ding pynrhem
Jingsyaid jingshngain na ing u seng
Khlem lip mynsiem ka pyrkhat lem.

27. Ha shi para. ka at, ka them
Jingieit ka tlem bad iarap lem
Ba Blei na ing kan ym noh rem
Kynnoh kynta, long ing long sem.

28. Khlem don paka. kam sah nylla
Ka sain pyrkhat u longshuwa
Ba khuid, ba sngur bad ba shisha
Ban tei bhalang ha kur ha kha.

29. Jingong kiwei, pyrthei ka khlei,
Ba ia ka ing da kti la tei
Ka spah mynsiem, shynrang kynthei
Ka 'lei long ing ka pynkyrsei.

30. Ka jait bynriew, Khasi u dei
Ba kum u briew, wad shuwa i'u Blei
Rympei, jaka mane ia 'U Wei'
Duwai pynnoh da Soh khaw blei.

'KA BLEI ING'

1. 'Riewstad. longsan hima pyrthei,
Kyntien ba hok shisha ki khlei.
Kata kaba kynoi shynrang kynthei,
Dei nongsynshar longbriew pyrthei.

2. U Napoleon, nongsain pyrthei,
Ka shon jingmut, u buh kumtei,
Katba pyrthei khasi la dap la shlei;
Ka pyrkhat briew ban da shongblei.

3. Ka pyrthei stad kan dang pule
Kyrdan ki thei ha dur longkmie
Katba pule khasi, longshuwa u plie;
Deiti ki hok bym lah dule.

4. Balei shisha u stad kumne
Ban sain dustur iawbei ka kmie?
Namar sap-blei ha u ka khie;
Deiti longkmie ban da sule.

5. Laiphew jingthaw ha pneh mariang,
Dei pleng ! ka kmie aibuin ai thiang,
Ain ka mariang jingmut u pdiang;
Jingshai na ka u da syngwiang.

6. Syntiew ki soh ha sla ram-ew,
Ha shap mynsiem khasi kynshew
Ban tei longbriew, maia jingsngew;
Ha u khasi jingmut ki kdew.

7. Ha u khasi shonshap ka sngew,
Spah blei kynthei long kum ram-ew,
Ba da kynthup bad da kynshew
U 'nai khyndai, u 'nai shiphew.

8. Ia hok, bynta ba buh U Blei
Ba u longshwa khasi u pyniadei,
Jingjan ka snam bad la i mei,
Ban sain long kur na ka 'iawbei.

9. Sangsot, mai-blei, kumta u thiew
Da biang pylla ain blei. ain briew
Kyrdan longkmie u da pynkiew,
Jingpher kynthong ka jait bynriew.

10. Jingbit longbriew, u da bynhei,
Ban lait thawwit, dustur b'la tei,
Ka sah khunswet bad long khunrei,
Ka niam ingseng khatduh u sei.

11. Ka nongkhaiar, ka nongkhapaid,
U tang u pung ia pateng jait,
Jingshai pyrkhat ba u la mait,
Ain briew, ain blei u la pyndait.

12, Sap blei longmei bynshet u Blei,
Ba kan kynoi shynrang, kynthei,
Da kian maia kan pynkyrsei,
Jinglong, akor, tipbtiew, tipblei,

13. Myllung pyrthei jingrwai ki sei,
Jingwan longbriew ha sla pyrthei,
Ia jingmaia hangne bad ka lawei,
Ki sieh thawstad ia ka thymmei.

14. Jingsngew khasi ia la thymmei
Mynwei mynsiem kum ha pyrthei
Kynthup kynbiang ka 'iaw ka mei,
Da thoh hukum, hiar sha pyrthei.

15. Na khmat balung jong i 'riewblei,
Tang shu kha bloit sha ka pyrthei
Lai bnai hi thoit, im tip ei ei,
Jingleh jingkam sha la pyrthei.

16. Tymmen khasi ba shap tip blei,
Jingmut. batai da pyniadei,
'Riewhok 'riewblei ia rain iawbei,
Jingim pyrthei sdang na i mei.

17. Teng teng 'riewblei dur khmat i sei,
Ka wiat-samrkhie. jingkhni, kiwei,
Ba mei iawbei ka dwar u Blei,
Mynsiem ka thum, kynoi ba in palei.

18. Kumba jingim dei ka thymmei,
Jingiap ban mad, baroh ngi dei,
Ia ar kitduh ban pyniadei,
Longbriew pyrthei haduh hangtei.

19. Ki spah mynsiem bad ki spah blei,
Ha dur shynrang ne dur kynthei,
Ki long ki spah teimot lawei,
Jinglong ban khie, kyrsiew i mei.

20. Longtrai, kam trei Blei pynkhamti,
Ha ka long briew pyrthei khasi,
Ba spah longkha longman jong ngi,
Dei khun ki kti ki soh pyn-i.

21. Kyrdan longmei ha sla pyrthei,
Blei sam bynta ha ki kynthei.
Tyllup kynthei, shi snieh ha sla pyrthei,
Hok blei ka hiar, ym da kumwei.

22. Ringksai leh briew kim ia kajuh,
Ha sngew khasi da kot kynduh
Ia ka hok blei, bym bit ban iuh
Ka dur longmei 'Blei ing' u buh.

23. Jingmut longshwa u la shanam,
Ka dur long ing ba un pynwan,
Rympei ka ing, lai mawbyrsiew,
Ka dei nmawdong, ka jait bynriew.

24. Hok blei ha ngi jingsngew ka jam,
Longmei khasi tynrai ban ngam.
Da sait jem rngiew 'Blei ing' pynwan,
Nong ri, nong dup, pynheh, pynsan.

25. Longkmie pyrthei ia phi in bei,
Pynsum, pynsleh, bsak iwei,
Da kian jingieit maia u Blei,
Ia bor mynsiem mei pynkyrsei.

26. Ban wan long briew synran iawbei,
Ynda ban leit por ka la dei,
Mynsiem wan tan ka 'iaw, ka mei
Bad ki ryngkat ha dwar u Blei.

27. Marwei phi wan, kum ta phin leit,
Jingim pyrthei iaid, hok, iaid beit,
Ynda poi por, mynsiem kan leit,
Ma nga, ngan shaw ban jiah khaw-eit.

28. Pliah ding barhem, jingshai syrdeng,
Longbriew kiwei wad lad pynieng.
Ba nongkha paid ki longrynieng,
Ban tei longkmie, ki ap kyrmen.

29. Na ka iawbei ba hiar ka jait.
Longduh, longdam khasi la sait,
Kylleh, ia khleh, longbriew u mait,
Tyllep-tyrbun ka da iaid lait.

30. Kumba longshuwa u la pyndait,
Kyrwoh ba skhem ka pateng jait,
Wat la mynder sianti u thaid,
Ia jait bynriew, ka da pyllait.

31. Deiti longkmie khasi pynsoh,
Ha u longsan ka jer ka thoh,
Ba spah mynsiem jingsngew, kin noh,
Ban khie jinglong, da ieng kajoh.

32. Na 'persara lyngwiar dpei,
Jingmut, mynsiem pynngam i mei,
Kyrdan longbriew ban ksan pyrthei,
Ha long rynieng, shynrang, kynthei.

33. Jingkhroh, jingkjor bathiang i sei,
Kat kum rta, mei pyn-iadei,
Ka jingmaia shaphang u Blei,
Ban roi tipbriew, ban san tipblei.

34. Ha tyndong shkor, buit ka akor,
Mei da phylliew spah ba kordor,
Ba jinglonghok ka long kham kor,
Ia long rynieng ban da niewkor.

35. Ia jingialong hynmen para,
Akor poh-ing da ker sara,
Ba jingiakhot kan lait thala,
Shabar tyngkong burom kan da.

36. Baroh ki kam poh-ing poh-sem,
Da ieng sutai mynsiem raplem,
Rympei ka ing, ka dei ka shlem,
Ba mei h'u rniang i tied tyrnem.

37. Jingbeit ryntih ka bam ka dih,
Jingpynbiang por ka rung, ka mih,
Ba khun ki kti kin da kynthih,
Ban sain longbriew, mei i da khih.

38. Kumba longtrai Blei u la ai,
Mynsiem balung ban da sharai,
Mynsiem longmei khlem don tyngkai.
Ai-ci, leh-ei, ha khun pynphai.

39. Jingeh, shitom longmei b'la mad,
Haphi iathuh ba kan plie lad,
Ha mut ban leh, ban da antad,
Jingsuk lawei ban ym ia khlad.

40. Jinglong mynsiem Blei u la bei,
Ia dur longmei ha sla pyrthei,
Mynsiem ba dap da sngew-synci,
Palat, bakla, ban mai i dei.

41. Jinglong babha ban da lyngkien;
Lawei longbriew ban pun jingkieng,
Tyndai ban iar kum sim pyllieng,
Ka jait bynriew ba phuh ba phieng.

42. Da buit ka bor, man la ka por,
Ba spah mynsiem kin kiew shalor,
Ym tang jingstad jingtip ka kor,
Jinglong, khamtam, ban da lyngkor.

43. Pule ka thoh pynkot, kyrdoh,
Ba khun ki kti kin da kynjoh,
Da bor kamai i pa, jingioh,
Kunai, antad, mei da pynnoh.

44. Ba phi, kynthei phin kiar padan,
Dei phi, shynrang ban da ha phang
Tylli tehsong, dur ing kan wan,
Ha mut, ha sngew ban kiar ia than

45. Jingsneng nga theh, ba phin teilang,
Ha long kynthei, rapbor, ialam,
Kyrdan long kni, bhah u shynrang;
Jingthmu dustur ba phin pynwan.

46. Ynda phi san la shai shi sngi,
Da nguh aiti i'u Blei ban ri,
Mane ruh de longpa longmei,
Ban iaroh briew, kyrkhu u Blei,

47. Kane kawei mynsiem diangti,
Ha shipara ia ieit bad iatylli,
Khamtam, haba ngan jiah na phi,
Ka rngiew i mei, kan pun lynti.

48. Kumba nga ieit da biang ia phi,
Bishni thansi, ha 'nud wat ri,
Ba Lukhimai dap biang kan ai,
Haba ryngkat iar-tnum tyndai.

49. Ka lyer rympei ka pynkyrsei,
Ia bor mynsiem longbriew ka tei,
Jingkhang mynsiem plie da i mei,
Ap por ban biang ka dur longmei.

50. Lawei jingleh ban ieng ban phuh,
Lakam jingteh dei ban kohnguh,
Ba spah mynsiem kiin bit ban iuh,
Jingsneng, akor b'la pynsngewthuh.

51. Kyrdan longmei ha sla pyrthei,
Da thoh hukum ha briew ka har,
Poikha, poiman, ban ym jyndei.
Ha long kynthei ban da husiar.

52. Ha dur shynrang, poikha poiman,
Jingsneng, bthah, mei i pynban,
Arbor phi kup, ar ki kyrdan,
Deiti ki ar, ha mut pynngam.

53. Ban shai sngewthuh, mei la bsuh,
Mynsiem leh hok bym bit ban iuh,
Leh hok. long hok shuwa ha lade,
Bynrap ia ka ha kpa ha kmie.

54. Khun sngewphylla shaphang kane,
Balei i mei da kren kumne?
Namar i ong 'jinglong kan khie,
Ka kyrkhu, Blei ba un bate'.

55. 'Ynda kylla, kynjoh ia dur longkmie
Pateng na khun ban ym pute,
Iaphi longmei kin da mane,
Ka nongkylliang, u Blei un plie'.

56. Mynsiem ba kdup ia paila ksiar,
Lyndet, leh siar horkit ban kiar,
Ka hukum, Blei ba un pynhiar,
Ka dur kynthei kaba shlei miar.

57. Jylliew jingmut, ka kyntien 'Mei',
Jingieit maia kum jong u Blei.
Jingsngew ka kmie, pylla kawei,
'Riewblei shynrang lane kynthei,

58. Longmei kumta duwai h'u Blei,
Kyrpad kyrpon ba un da sei,
Ki spah mynsiem bad ki spah blei,
Paila ban bud shynrang kynthei.

59. Jingsneng jingkraw bor briew ka dei,
Katba lyndet shong ha 'U wei',
Bor blei duwai, ban pynkyntei,
Ba poi katne, ruh na u Blei,

60. Ha mut ha sngew, mei da pynlang,
Ka jong u Blei ka bhah ka mang,
Ban ieng kupar, ban phuh shyllang,
Ki spah mynsiem kynthei, shynrang.

61. Khu'hok, khu'blei jinglen i mei,
Katba rta, rynieng khun ki nangsei,
Pyrkhat pyrdain kumno yn bei,
Lyngwiar ka ing ban pynshongblei.

62. Wat la phi stad, wat la phi nang,
Longbriew khasi, tynrai da ngam,
Ban lait jingbriew 'Blei ing' pynwan,
Jaka rieh tngen kynthei, shynrang.

63. Kane kein dei jingngeit poiblei,
Kaba khasi nylla u khlei,
Ha sla pyrthei don ing i mei,
Lawei mynsiem shong bad iawbei.

64. Naduh nangne haduh hangtei.
Ka mei, ka 'iaw dei ka thymmei,
Jingpyrkhat briew khasi kitei,
Ba ia ryngkat ha briew ha Blei.

KA PYRKHAT BLEI U KHASI

1. Jingsngewthuh Blei khasi u prat,
Ki jingshisha b'la kiew irat,
Longbriew pyrthei ba kan peitmat,
Da jingjanai ka sap pyrkhat.

2. Pyrkhat kynsai ba la pynshong
Ba na iawbei, ka jait ka khong,
Ka stad pyrkhat, ba u pynlong,
Ia u thied bah bym lah ban khlong,

3. Syrtap pyrkhat ba la byrtap
Ia ka jingshai nylla ka tap,
Ha i 'mat-icng ka shat hi plak,
Jingsngew khasi ka dung hi ngak.

4. Jingngeit poi blei pher na kiwei,
Kaba longshuwa u seng, u tei,
Dei kam jingleh, ioh-hok, poi blei,
Ym da jingknia jingkhriam, kiwei.

5. Longshuwa u shap ki jingpyrkhat,
Na ka jingngeit kaba u bat,
Ba Blei i'u briew synran ryngkat,
Ban ioh koit, khiah, ka jingkhiahkrat.

6. Ban ieng kyrpad ia la u Blei,
Da pynieng nia, duwai u sei,
Haba wan hap, wan jia ei ei,
Ba kham khyllah, bym kham kynrei.

7. Ba wan longbriew ha sla pyrthei,
Da ka jingtip bad Me. u Blei,
Ia pan hukum, namar kaei ?
Ka tam, palat, duna haei?.

8. Da kumta kein ba u nongwei,
U shim pynkut ia jingngeit Blei,
Ba mane ksuid, ba mane khrei,
Khlem da suh khlieh tynrai, thymmei.

9. Da jinglehniam, rukom, kiwei,
Na ka longbriew ha sla pyrthei,
U shan ka nia pynksan madei,
Ban pynthynrei jinglong kawei.

10. Symboh kyntien jingmut u sien,
Kawei jingngeit, la pher ki ktien,
Ban lum teh song l'u paid byllien,
Jingsngew kawei ka da lyngkien.

11. Da shim pyrkhat shynrang kynthei,
Ia ki kyntien mawblei diengblei.
Jingiadei briew lymphuin kawei
Hapoh jingngeit tip briew tip blei:

12. To tip maphi shynrang kynthei,
Ia la tynrai nongrim thymmei,
Pynshong jingngeit mane ia 'Uwei'
Ba sap ka phon b'la ai u Blei.

13. Naduh nyngkong, na myndanglong,
Jingsuk ka ing, jingbeit ka shnong,
Dei ba tip blei ka ieng rasong,
Ryngkat jinglong. akor, burom.

14. Ka stad pyrkhat b'la thir la rwat,
Da ksan pyrthei khlem wit ki mat
Ka shong ha phi ha nga ban bat,
Thew, ia nujor. puson, pyrkhat.

15. Shi khrum ka bneng, bynda pyrthei,
Hangno phin wad ban pyniadei,
Jinglong kyrpang, pher na kiwei
Ha shuwa ki sngi synshar nongwei.

16. Ka sap ka phong u ba na jrong,
H'u khun khasi ba la pynphong
Arhang syrti waitlam ka long
Ban shut pynnep ha ngi ka shong.

17. Ban mut, pyrkhat, shaphang u Blei,
Da bun symboh kyntien u khlei,
Ha mut, pyrkhat, bishar ban sian,
'U Blei na jrong, u Blei na tbian.

18. 'Nongsei rynieng, nongbuh rta;
Ka iap ka im por la bynta,
Jing pyniadei longbriew bad jingwanjia,
'U Blei Nongsam, Nongbuh bynta'·

19. Ka artatien, lyngngoh u law
Da jingbatai, kyntiew pynpaw
'U Blei, Nongbuh, u Blei Nongthaw,'
Ia u marwei phim lah thaw ar.

20. Ha pneh mariang pyrthei bakhraw,
Banjait bynriew, mrad, sim ha khlaw,
La niam, jingngeit, kynnoh, kynkaw,
'Ah Blei kynrad, Nongbuh, nongthaw.

21. Kyntiew duwai ha jingkyrpad,
Ban shem ka buit, ban plie ka lad,
Ban ioh poi blei mynsiem ka sngur,
Bad la u Blei, u Trai bad u kynrad.

22. Ba wan urlong, ne jingwanjia,
Ha longrynieng shi-met bynta,
Da sap tip briew, khlem don phylla,
'Ia pan hukum' n'u Blei, babha.

23. Jingshai pyrkhat b'la kiew irat,
Ka sap tipblei ba la pashat.
H'u 'leilongkur, u 'Leilongjait,
Ia mangkariang baroh la siat.

24. Wat la um nang ka kot, ka sla,
Dulir ban buh. kumjuh mynta,
Da ki thymbrong bsiat ka Duitara,
Khana, parom ia Hok, bad jingshisha.

25. Ka sap ka phong ba Blei u noh,
Ia jait bynriew ka da sangoh
Jingud ka snam, sujer ka doh,
Wat la tynneng pad sharyntoh.

26. Jingstad pyrthei khyllah, kynrei,
Ym tang jingbha, pynshoi ruh dei,
Hynrei ban khate noh, ia ka thymmei,
Katno ioh hok, shano u Blei ?

27. Ban niew, burom ia jong kiwei,
Khlem wit, pynthut ia jingiadei,
Ha u kam lut burom pyrthei,
Jingthmu kynsai nongrim ka sei.

28. Da kumta kein dustur u sei,
Ia kylla por hap biang kawei,
Wat la jam pud shynrang kynthei,
Pynleh pynkam, kam lut ei ei.

29. Da sain pyrkhat, u rat, u thiew,
Ka khiin jingmut para bynriew,
Ba da shong ksan ka shai sngewthuh,
'Ah Blei kynrad, shihajar nguh.'

30. Ym don nylla khlem jingpaka,
Ha por khara ki longshuwa.
Ka sain dustur mut bha pura,
Ba kylla juk kam dain kuna.

31. Ki stad pyrkhat ban sain jingbha,
Ha it ba pher, rukom hima,
Wat ha ki por ki juk mynta,
Ki said, ki thew, pynshong pylla.

32. Im-lang sah-lang, ban beit ban bha,
Ia jingtylli, jingbeit bad ka jingbha,
Ki wad ki peit ia nongmuna,
Khasi baiar, la don lupa.

33. Wait sharyngkuid kan iai thaba,
Wat la ha sop la buh ia ka,
Jylli dohnud la ruid kumta,
Wat la ka mon ka iaid bakla.

34. Kum k'iar paila kan iai thaba,
Ka sain jingngeit ki kni ki kpa,
Ba jingshisha, ka hok, kin iai sawa,
Da ieng sakhi mawpun, ki maw-bynna.

KA MARIANG KA HIKAI IA U KHASI

1. Na nohkjat step kynjat shai,
Ia jinglong ka bneng ka rai,
Da kumta myllung u rwai.
Main rangbah khynnah u ai.

2. Ha nongrim jingshai ka ri,
Btin lynti jingmut jong ki.
Ym thaw stad mihngi sepngi,
Ban tynneng pynbud na ki.

3. Ha longbriew khasi ring ksai,
Ba jinglong kan kiew janai,
Sap tipbriew Blei u la ai,
Kaba shai kum sngi u bnai.

4. Da sur jem u 'sai muka,
Puramit sha-ia ia shai,
Ki kynud ha Duitara,
Ia jingsneng kiba nylla.

5. Ha dohñud ban suit kynmaw
Ki 'tien sneng bad ki 'tien kraw,
Khanatang bad puriskam,
Ki parom bad purinam.

6. Da kumta longshuwa jong ngi
Sain jingmut ha khun ki kti,
Ia dohnud ki plie lynti,
Khlem ka thoh, pule, puthi.

7. Bor sngewthuh kyrsoi lade,
Ha bynrap ki kpa ki kmie
La tynrai ba kin pule,
Kat rta nang soi nangkhie,

8. La dien trai ban ioh khyllie,
Wat jingstad pyrthei katne,
Ba pyrthei khasi la khie
Ka jingshai bymlah thame.

9. Da kumta longshuwa pynshong
Ba ki khmat kin peit sawdong
Na mariang khasi la jong,
Ki jingsneng ba u suit rong.

10. Ka lehsiar kam kha u khnong
Shken khongpong Manik Raitong,
La jiah mynsiem ia jiah burom,
Da jingsneng ha dur parom.

11. Puriskam Kyllang-Symper,
Na bitar ia shun ka ther
Sha saphret long ing ka her,
Shipara la wit ka pher.

12. Ka sait lah bad kam pynkthang,
Ki shon shap da khanatang,
Lapalang sngew dap shynrang
Rta dangkhie shu kut kynsan.

13. Mareh thong Umngot-Umiam,
Da sarong wat siang mawjam,
Ha shi-para ban sah ka nam,
Long hynmen, Blei la nishan.

14. Purinam angnud u tan,
Im jingmut ka da synran,
Mei-rilung ban pynsah nam,
Ym tang ban kamai ia bam.

15. 'Du, ka 'Tang bad Umiurem,
Ia angnud kin iai pynrhem,
Ri, na phi ka ap kyrmen,
Na ei sha phin ia tei lem ?

16. Ki 'tiew rong ba phin pynsien,
Dei jinglong ba bha suh-sieng,
Da jingstad, atiar phi kieng,
Nam, burom ki dei ki kpieng.

17. Puramit ba rim jong ngi,
Khlem mulot dor ka jong ki,
Ym shi khmat ne shi lynti,
Mynwei, lawei, khlieh la ka sngi.

18. Longshuwa u shat 'matpeit jong ngi
Tyngkrein u oh ha mariang hi
Kyrsiew kynmaw bylling jong ngi
Ban pynkyndit ki la biang hi.

19. Ha man ki khep ngi don bynta,
Ban suh-sieng ri, dei kam babha,
Ym jingstad, jinglong dawa,
Ka jinglong briew ba biang pylla.

20. Ym tang ban bit longing longsem,
Lymne ban bha shi-long rynieng,
Ka jingangnud da iai pynrhem,
Ia jingdawa ka ri ban da kyrshem.

21. Pyrkhat khasi da jngai iohi
Ban kiew jinglong ma-nga ma-phi,
Ki puramit da sneng ia ngi,
Na ka pyrdain saindur ia ki.

22. Da khanatang ba ki pynlang,
Ban tei bhalang, imlang sahlang,
Saindur ia ki na ka pyrdain,
Ba khun ka ri kin rangbah jwain.

23. Kam pher wat la ngi im hadien na ki,
Ki dak tyngkrein kylleng ka ri,
Kyntien kynmaw junom kin paw,
Dohnud ki kren laiphew na-ar.

24. Ngin shim kylliang ba bha ba dei,
La thymmei hok ban pyniadei,
Kongsan jingbha, bud sa kiwei,
Ia ka tynrai kim wit ei ei.

25. Sap blei ha ngi shimet marwei,
Da wad, da thud ban pyniadei,
Jingsngew khasi ka pher marwei,
Ha juk jong ngi, jyrsieh jyllei.

26. Ha por mynta bun jingkylla,
Da bun shisha ki jingphylla,
Ia la jingsngew da thew pylla,
Ban shim ban ksoh tang ia tabha.

27. Phin tip nujor, maphi khambha,
Namar jingstad ka dap pura,
Na jingiohi mynta te la thikna.
Byrsieh pyrthei da sniew bad jingthala.

28. Ha jingpyrkhat, pyllait thaw-ar,
Thynmei la jong ban da bishar,
Namar jingthmu kyllup kawei
Ban lait rongphong jong u nongwei.

29. Jingsngew khasi da pyniadei,
Jingleh, jingkam wat shu madei
Wat la phi shong satlak pyrthei,
Ban lum jingtip, jingstad, kiwei.

30. Sha la muluk shisien phin phai,
Ia mci-rilung aiu phin ai,
Lada jinglong phi khlem tyngkai.
Dei ma ka kein kaba shongsbai.

"U KHAW-YIANG"

1. Ha por ka kylla juk mynta,
Nga trei khlem thait ne jingpyrwa,
Da shwar Kong Thang ne Kong Puka,
Ban khum ban teh ha ka bynda.

2. Kane shakor ba la wan bad nga,
Ka dei atiar shukor radbah shisha,
Ym kum kong Um, kong Rot mynshuwa,
Mynta iuhroit laiphew hima.

3. Kane shakor hima jong nga,
Ka don ka bor myntor shisha.
Ia bor sngewngiah ka pynkylla,
Kat ka, ym don bor pynsngewbha.

4. Lyrgba jong ka nga trei bor bah,
Tang ka, la biang ka lad ban pah,
Ka bai kliar-wait ba ka wan rah.
Khlem phud, pyrton, ka thma pynlah.

5. Nga don ka mraw jingbymlah shah,
Ia thrang jong phi ka trei bor bah,
Shisien kong Thang baphi la ktah
U 'sai-myntor suh sha thied-bah.

6. Kumba ki ong syaw na u khiew,
Jingbam kongsan u kylla sniew,
Kumta ruh de nga phon i'u briew,
Ban bang tang ia jingsniew.

7. Nga da pyrsad bad jahare,
Shuwa ba h'u briew ngan die,
Nyngkong nyngshap klet ia lade
Pyrthei jong nga un pynsule.

8. Nangta pynbud sa ka 'dutskai,
Ba un nangbang nangbrai,
Ba un ym tip 'Lewnur kharai,
La rouh synjor ban klet tyngkai.

9. Ban sngewthuh rangbah Kong Thang i rah,
Arphew na ar phin long khynnah,
Mei pa ba bieit, ki ong, wat ktah,
Ban long rangbah, ia ki pynlah.

10. Jingmut jingsngew nga da pynkmen,
Jingsneng jong ki nga pynkhyllem,
Ban dem ka mon kum shalyntem,
Tyllun baroh shapoh ka krem.

11. Ha sngap ia phi ngan pynsngewthuh,
Khnang ba jingsngew phin nud ka iuh,
Ka juk jong ki kam ia dei shuh,
Phin juh bad nga khatduh.

12. Ha seng jong nga ryngkat ka juh,
Jylli la ruid bym ia khlad shuh,
Khapnap bynnud la ai khawduh,
Ia lade hi, phim sngewthuh shuh.

13. Nga trei borbah ban kot pynlah,
Da thrang bad sliang nyngkong nga rah,
Kam pher la dei khynnah rangbah,
Ia u saipan suki nga ktah.

14. Nga da ap por ban khring kumta,
Haduh ba snam kan khleh bad nga,
Nga da peit siar bad pahara,
Ioh 'lei khiah krat ia phi iada.

15. Ka mraw lah duh jong nga shisha
'Jingbymlah shah' nga jer ia ka,
Ynda kong Thang i la juh bha,
Ka adkar phin shat sha niamra.

16. Ha met rynieng ba nga la rung,
Nga trei shitom bad da ia khun,
Jingmut ban kiar ka da bam kruin,
Jai la kynjai phin nang tyllun.

17. Nga don ka bor khyllah shisha,
Kaba Myngkoi u Jom u ai ha nga,
Ban lam i'u b iew na kaba bha,
Sha ka 'liewlong pateng niamra.

18. Ia 'lei khiah krat nga kdiah suki,
Ba ioh sha nga ka khang lynti,
Ioh phin mih noh na ka jylli,
Ha nga kham lah ka khun suki.

19. Ki har rukom jingbam kin khreh,
Kat rukom bam ki shet pynleh,
Kim long janai lada ngam theh
Khnang ba sha nga phin wan ia beh.

20. Kumno ngan trei ? phim lah ban pei,
Nga bam pynduh tip lem kyrsei,
Ia mut, pyrkhat nga bei kumwei
Tang bad kong Thang ba phin ia dei.

21. Ka jingiaishah bad nga ka don,
Shuwa ba iaphi ngan pynkyllon
Nga sngewthuh jingeh ki don.
Jingthmu jong nga ban ym pulom.

22. Ia jingsngewbang nga da pynlang,
Pyrjiah, pynum, pynkie ryndang,
Kine baroh long tang jingsdang,
Shuwa ba iaphi ka brai kan phrang.

23. Ba mraw jong nga - Jingbym lah shah,
Na mlien sha brai ia phi nga rah,
Saipan la sdot, ale pan shah.
Pyllait san shyieng bad nga phim lah.

24. Ka brai ia phi ka da shet thai,
Ban klet mynta, 'awei, la dei
Mynnor jong phi junom ka rai,
Sha ka jabieng ban ym wan phai.

25. Ba phin phai noh ka khang da bnoh,
Wat la teng teng phi sngew lyngngoh,
Haba tipbriew ia phi sngew lyngngoh,
Phi tur lymwir, kum 'niang thangdoh.

26. Phi phah jingim kum sharyntoh,
Thied snam jong phi baroh ba noh,
Da um khawyiang ba la pynsboh,
Kumno pat de, phi lah ban ioh ?

27. Ia dur ka main ba Blei u oh,
Long mei long pa ba la pynnoh,
Ba phim lah shuh ba phin iehnoh.
Mynta ba brai ha phi la snoh.

28. Kyrni ka kner ia la ki kti,
Ia long rynieng ban teh kynjri
La jop u syiem khawyiang jong ngi,
Sha kaba kut la on ka sngi.

29. Tip lem jong phi la sur mat-lah
Da bor ka mraw jingbymlah shuh
Nangta lynshop sha ka phler step,
Bloit tang shu khie napoh ka nep.

30. Sngewsih buh khoh ka 'lei khiah krat,
Namar jingmut her tang sha klat,
I'u bitor iong phim lah ban kdat
Wat la ka khmat ka kiew jing-at.

31. Dohnud, lamjew, klongsnam ki pad,
'Jingkoit jingkhiah doi doi dat dat,
Ka snier ka snap ka suh trat trat,
Jingpang phi khot khlem poi pyrkhat.

32. Nga don ka bor phylla kynsha,
Ba khring ia phi ban ieit ia nga,
Ba phin klet noh jinglong mynshuwa,
Ha ban da khum ia phi shi rta.

33. Ka ain synshar jong nga ka dei,
Ba phin ia jngai tip briew kiwei,
Sha ka pyrthei jong nga phin shei,
Ba phin klet lut baroh kiwei.

34. Ngan ai ka bor bad phi kan shong,
Ynda phi mad shisien ka long,
Jingtlod shimet kin kiew rasong,
'Tien ktah mat-iong phin ioh rang thong.

35. Phin nud shisha ban leh pyrshah,
Wat la mei pa ba kit ba bah.
Namar tip lem jong phi baroh la kah,
Ka burom briew baroh la jiah.

36. Ha seng ba skhem jong nga ki don,
Ki paralok shipa ba nga la phon,
Kin ai ia phi kat kum kyndon,
Pyniar hima jong nga, kan ym kyllon.

37. Kumba jingtip ka pynryngkat,
U rit, u ria, u luk, u lak,
Ym don ia pher tang ban ia ngat,
Shi wat bunsien, saipan nga bat.

38. Nga nud shisha ban pah ban phon,
Ieit khun, ieit tnga ban pynkhongpong,
Ban bhor mutlop ha mon la jong,
Shah thngan jing-it, ai ki mat long.

39. Ym tang katne nga da pule,
Ia long shimet nga da bate,
Kumno nga sain, nga da pynkhie,
Kuna nga oh, jingsuk phin die.

40. Jingmut pyrkhat ruh nga khate,
Ban khwan shimet, tang biang lade,
Sha mon jong nga, phin noh lade,
Tang bad ki lok shi rong kumne.

41. Mynsngi mynshai laitluid nga ai,
Ka por ia nga phim klet tyngkai,
'Wei jingpynpep kin her sha rngai,
Sha ing jong nga phin wan ban rwai.

42. Sngewbha sngewmiat te ka bymkai,
Ka bhah bynta jong nga pynphai,
Wat la phi leit sha jan ne jngai,
Jingmut nga ktik ba phin wan phai.

43. Kiba ha ing wat la phi don,
Sngewlem ha nga ka eh ban shon,
Tangba ngan ioh ka pynkyllon,
Shi met rynieng kumta nga thom.

44. Jingmut pyrkhat nga pynshad thma,
Ba phin dup nang tang ia kajia,
Ia mai, ia tim, da kyntien tla,
Wad dong, wad phoi bad kren thawsha.

45. Ka iing ka sem shongsuk nga shla,
Bym ia dei dur hima jong nga.
Nga ktik ha mut ia pyrkhat bha,
Tang lok shirong ban ia juh bha.

46. Ki lok shipa b'la ngat ha nga,
Kiba bad phi ju ia sngewbha,
Ki don ki buit ban ai khambha,
Ban ia mei pa, ki khun ki tnga.

47. Da bor pynshad khawyiang jong nga,
Kin shon ha mut ba kin tyrwa,
Kumno ban leh khlem da bakla,
Thiah suk shong suk kan phet kan rwa.

48. Kin pynkiew skong la kat u khla,
Ba phin byrngem bad pyrta shla,
Ha ban da win thaw lad shisha,
Khlem khein ka wit marjan - marpa.

49. Jingeh jingwit shimet phi don,
Kine baroh nga shet nga phon
Da bor pynshlur ia phi pynphong,
Thylliej phin duh syndong.

50. Pynshoi pynshad jingmut nga ktah,
Ia bor myntor ba phi la kwah,
Ba phin kyrhuh laren ramhah,
Ka nia la jong ba phin pynlah.

51. Ki 'suid pynshoi, nga don bunjait,
Ki ban kilan ia phi ka said,
Jingmlien babha ia phi kin tait
Tang mlien basniew ia phi khyrwait.

52. Ia jinglehrain nga beh mardor
Tangba ia nga, phi hap siewdor,
Kam pher phi thok ne phi shukor,
Hima jong nga nang kiew shalor.

53. Kyrdan kyrnah ia phi nga buh,
Ynda lehrain la iap jynduh,
Hylla surok bad iaid pahuh,
Da sngew lade kat u lahduh.

54. Suki suki phin king baji
Phin ym tip khun tip kti,
Tip lem na phi ka iap suki,
Phin klet kamram. deiti.

55. Jingsuk long iing baroh ka liem,
Jingshngain khate da jingsngewphieng,
Long kmie ki ud kum ki simpieng,
Ki khun ki kti dap da jingtieng.

56. Nangta wan bud ka thngan, jingit,
Bym thikna shuh kamai la kjit,
Ba phim tip shuh la shai la syit,
Baroh jingsngew, khawyiang la kjit.

57. Mynta khawyiang ia phi la dih,
Shano pat de phi lah ban khih,
Jingsngew baroh na phi la mih,
Ah ! Blei Kynrad, Me to da khmih.

Ki khun shynrang, kynthei ha ki Rympei Ing Khasi

1. Katba spah blei nang san nang sei,
Katta lyngkhum jingmut i pa i mei,
Pyrkhat pusen ba dei bym dei,
Wat la khun jingstad dap shlei.

2. Peit kein mynta, ha phi ngan khlei,
Ym da bor briew, ryngkat u Blei,
Jinglong ban khie, rta ban sei,
Bad phi, por rim te ym ia dei.

3. Riti kà ai biang por ka trei,
La ha shynrang ne ha kynthei,
Nongrim, tynrai ban tip phi dei,
Ban sain longbriew ha sla pyrthei.

4. Jingnang jingstad ha phi ka shlei,
Jingim phin mad jingeh, kiwei,.
Ia phi pynshai ba dei bym dei,
Syllok kylliang la pa la mei.

5. Phi wan long briew da ka hok blei,
Sa pan hukum shi met marwei.
Na khmat Nongsei Rynieng, 'U Tei',
Jingim pyniaid ha sla pyrthei.

6. Jingieit mei - pa pher na kiwei,
Wat la ban mad ia ki, ka dei,
Namar ain briew pyrthei ka sei.
La ha shynrang ne ha kynthei.

7. Ha kane liang syllok ngi khlei,
Kyntien kordor, jingsngew, kiwei,
Sah-jit jinglong wat shlan jyndei,
Pang nud mei - pa, buhkhoh u Blei.

8. Rai-mon, leh-mon shimet marwei
Horkit ym bit ha ban da lei lei,
Namar phim tip jong phi lawei,
Ha phi ka shem sngewthuh kam pei.

9. Jingieit ba sngur dei tang na ki,
Mynsiem bym khwan Blei pynkhamti,
Ha jingialong ki khun ki kti,
Iamon laitluid to wat aili.

10. Jingim, longbriew ban kiew jinglong,
Mei - pa jingsngew ha ki ka long,
Ba dang don hi ka wit ka thon,
Kamram jong ki, jingsneng ban shon.

11. Na long khynnah ha long samla,
Mei - pa ki thrang jinglong babha,
Jingnang jingstad kordor shisha,
Ban ym ia pein jinglong babha.

12. Tylli tehsong ha shi-para,
Ka dur long ing kan dap pura,
Da lum pynroi akor babha,
Pansngiat phi sien la mei la pa.

13. Da mut jingbriew ha phi ngan kiew,
'Ia pan hukum', ngan iai kyntiew,
Namar ha nga, sa tang bor briew,
Syllok. pynsngew, ngan iai phylliew.

14. Ka bhah ka mang ka jong u Blei,
'Ia pan hukum', khasi ki khlei,
Longbriew phi wan sha ka pyrthei,
Hukum u Blei ban iaid phi dei.

15. Na long khyllung, ha long khynnah,
Ki sap ba pher u Blei u bhah,
Duwai syllok bad u, nga rah,
Jingthmu u Blei, bor un pynlah.

16. Kane kawei, to pynshong bha,
Longrem longjot mano ban da ?
Lait na la mei bad la i pa,
Puson jong phi, pynshong kumta.

17. Ngam ong mei pa ba khlem bakla,
Lynti jingeh la iaid lyngba,
Kumta la mad jingeh shisha,
Mynta haphi iathuh kylla.

18. Jinglong samla ban ri ban da,
Lyngkot shemphang, phim lah pei-ba,
Kumba la iaid i mei i pa
Kylla jong phi ban kdat bakla.

19. Ka nongiarap jan tam nga dei,
Juk ka jong phi ban pyniadei,
Ngan da tara, jingsngew, kiwei
Jingsuk ka iing ban da palei.

20. Wat shlan rai-mon ha la marwei,
Lynti jingim, jingeh, kynrei,
Hap lang jingbit ban da kyrsei,
Sngewbha thawlang, suk ka iawbei.

21. Ka thoh longkha ba khuid suba,
Ha jingpyniaid u Blei, ba bha.
Ryngkat jingtip long-kni long-kpa,
Ka kdat jingeh, bikri bikra.

22. Ki 'tien sai-iong, ki 'tien sai-saw,
Shuwa ba ka dur longkha kan paw,
Da ar suit-nia kin pynkynmaw,
Long iing thymmai ban pyneh daw.

23. Wat la katta ban bit ban bha,
Ha arliang kha ban-ia poikha,
Ha mut ha sngew da thew pylla,
Phi la kut mo jingiaid sngewbha ?

24. Namar lynti kaba phin shim,
Rai-kut ia phi ha shi jingim,
Ym tang ban sloit laitluid jong phi,
Jinglen, namar ki khun ki kti.

25. Kamram phi 'rang, kumjuh deiti,
Ba ka riti ka pynkhamti,
Pynheh, pynsan, ki khun ki kti,
Kam iing ki kha wat pyndei kti.

26. Wat peit bishar ruh ia ka spah,
Jingdon, jingem kam dei ka bhah,
Ka mei-ri-san, jingsuk ka lah,
Para ba biang, sngewthuh ka sah.

27. 'Ba biang pylla', ong ki tymmen,
Da rwai pharshi ia sohlyngngem,
Da suk, da sain long iing ka kmen,
Dap biang kyrhai ba phin ia shem.

28. Long ing ki kha dei ban pylla,
Ym tang jingthmu shimet mynta,
Khun kha, khun long, ia dei mei-kha,
Lawei iadei ban lait ka pra.

29. Shuwa ba phin mad longpa longmei,
Jingmut pynshong, pyrkhat da sei,
Ka spah, kyrdan kim long ei ei,
Long ing la jong kiwei thew, pyniadei.

30. Namar hyndai da sap da phong,
Ia wan ia leit khyndai ha jrong.
Dustur b'la sain ka dei nyngkong.
Ban pynshong blei ia la tyngkong.

31. Ar-bor phi kup, ar ki kyrdan,
Da sain dustur bor la pynwan,
Shynrang khasi ba donbor tam,
Iing kur kumta ba un ialam.

32. Iing kha ka wan dur u thawlang,
Ki khun ki kti pynheh pynsan,
Dur u long-kni ha kur ka wan,
Ia ar ki ngiew ba la kyrshan.

33. Da jingsngewthuh ia ar ki kam,
Ha mut ha sngew da teh lakam,
Ban lait kynnoh ha kha ha man,
Long iing jong ki bynrap bhalang.

34. Phi don shisha kamram bakhia,
Namar longshwa u la pylla
Kyrdan, u kni bad u long-kpa,
Ia arliang kur b'la teh poi-kha.

35. Da kumta kein tymmen khana,
Bym bit leh siar-na kur sha kha,
Kamai, kajih, spah ne jaka,
Ba poi bym bha ne siar kylla.

36. Ka iing i mei phin ieh jynduh,
Khasi ki ong 'Ing seng khatduh',
Namar ia phi ngin ai khawduh,
La nongkhynraw wat klet da buh.

37. Kaei ba dei ban leh nyngkong,
Ba phin pynkhlain tyrpeng la jong,
I'u star ban wet na la tyngkong,
Shuwa ba ia phi sha kha leit on.

38. Synniang bynhei katba lah ei,
Haba donkam ha ing i mei,,
Kum sim shirong pynlang kawei,
Jingleh jingkam ba kan shong blei.

39. Kam pher la rit, ne khraw ka juh,
Ha shi-para pynlang sngewthuh,
Burom ka iing ha sngew da buh,
Ba baroh phi, phim dei ban iuh.

40. Wat mlien ruh de pyrkhat lade,
Ne ban shu sngap 'tien pynthame
Bym don jaka iing kha, iing kmie,
Mynsiem, jinglong, da ngam lade.

41. Jinglong mynsiem da iai lape,
Deiti ki ar ba phin bate,
Da sneng shymprong wat shim bate,
Pynkhlain nyngkong jinglong lade.

42. Jinglong la jong ka kren kham jam,
Wat la jingeh barit ki kam
Kyrdan long knı dei phi, pynksan,
Da la mynsiem, dohnud ba la ki kam.

43. Synshar mynder ia ri jong ngi,
Ban sain hima da wad lynti
Jingsngew khasi ban pynbaji,
U dieng pyngkiang u dei u kni.

44. Dustur khasi ka pynkhamti,
Ba u long kni u bat shabi,
Ijing seng khatduh la ruid jylli,
Dei tang nong dup bad ka nong ri.

45. 'Naei kumto khyrwait shabi,
Synshar mynder ba kan jari
Dei tang 'ban tuh jingsngew jong ki
Da kane, lad ka la biang hi.

46. Thied bah ban ktah u tap matlah,
Ryngkew basa dang ker dang kah,
Hynrei katta pateng kam sah,
Lym kot pyrkhat barim bajiah.

47. Ia soh ka niam, dustur ka piam,
Mynder um tip ba don jingriam,
Wat la jingngeit u la pynphriang
Jingsngew khasi ka shu tyrsiang.

48. Jingthmu ba bha la wet hi triang,
Lyngkhuh pakhuh ki da pasiang,
'Wat la deiti ki hok ki iaid kynriang
Dustur b'la wet da lait shah wiang.

49. Jingatphyllung kim lah kyndat,
Jingthmu babha kiba la prat,
Pyrthuh, pynbud i'u briew ki kdat,
Sha la dien trai, shisien phai pat.

50. Kynjri kyrwoh ba la pyndait,
Ka da rai-kut ia jingiapait,
Na ka long iing u suh pyndait
Ia jait bynriew ka da pyllait.

51. Kumta ma phi shynrang kynthei
Dei ba phin tip la ka thymmei
Jingthmu dustur tei lang kawei.
Ban lait shah ngop ha u nongwei.

La pynmih da I Nongthoh
bad shon ha Meghalaya Fancy
Printing Press Mawkhar,
Shillong 793001.